

СТАНОВИЩА

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

116-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, 10 И 11 ФЕВРУАРИ 2016 Г.

Становище на Европейския комитет на регионите — „Туризм, съобразен с нуждите на възрастните хора“

(2016/C 120/03)

Докладчик: Annemiek JETTEN, кмет на Sluis (NL/ПЕС)

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. подчертава, че е необходимо да се идентифицират различните групи в общността на възрастните хора, като се определят пазарните им предпочитания и нужди, за да се разработят бизнес планове, съответстващи в най-голяма степен на развиването на туризма, съобразен с нуждите на възрастните хора в ЕС, с оферти за групов и индивидуален туризъм. Изтъква също и необходимостта от идентифициране на различните пречки, с които могат да се сблъскат по-възрастните туристи (като език, достъпност на информацията, затруднения, свързани с организацията, възрастова дискриминация, наличие на здравни грижи и бърза помощ, пътнически застраховки и др.), и от предлагане на начини и средства за тяхното преодоляване;
2. изтъква, че е от голямо значение в бъдеще да се приеме единен възрастов диапазон или единно определение на туризма за възрастни, така че да може да се осъществяват мониторинг и сравнителни проучвания с цел да се **използва максимално** потенциалът на този разрастващ се пазарен сегмент;
3. подчертава, че наличието на широк първоначален пазар като отправна точка за разгръщането на **широколентовия интернет** в цяла Европа е от съществено значение, за да се предложат на съответните региони всички възможности за развиване и **осигуряване** на стратегически устойчиво конкурентно предимство (в областта на туризма). От това могат да се **възползват** по-специално малките и средните предприятия в сектора на туризма;
4. приканва Комисията да изведе туризма за възрастните хора на централно място в **Програмата в областта на цифровите технологии за Европа** като механизъм за преодоляване на цифровото разделение;
5. застъпва мнението, че **туризмът, съобразен с нуждите на възрастните хора, изисква интегриран подход**. По-специално местните и регионалните власти следва да обмислят **междусекторен подход**, като за участие бъдат привлечени различни организации, които работят например в областта на здравеопазването, физическата или транспортната достъпност;
6. посочва колко е важно да се създаде **европейска база данни** с информация за една много платежоспособна група, състояща се предимно от автономни възрастни хора. В тази систематична рамка могат да бъдат изготвени анализи и показатели, които да спомогнат за намирането на ефективен отговор на въпроса за значението на нарастващия брой възрастни хора за предлагането от страна на доставчиците на туристически услуги по отношение на: туристическите дестинации, транспорта, забележителностите, настаняването, търговската инфраструктура, източниците на информация и медиите, предоставящи на туристите идеи и знания, които до голяма степен могат да допринесат за обогатяването на техните лични възприятия и опит по време на пътуванията. С оглед на нарастването на туризма за възрастни хора тази база данни ще придобива все по-голямо значение;

7. препраща към целите на политиката на ЕС в областта на туризма от 2010 г.⁽¹⁾ за насърчаване на „устойчив, отговорен и висококачествен туризъм“ и свързаните с него растеж на заетостта и социално развитие в ЕС;
8. призовава Европейската комисия да отдели на развитието на туризма по-голямо място в рамките на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), след като направи оценка на нуждите на местните и регионалните власти. Освен това Комисията би могла да предостави финансова подкрепа, продължавайки програмата Calypso, със специален акцент върху туристическите предприятия в рамките на програмата COSME (Програма за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия) и инициерирането на фонд „Еразъм+“ за възрастни хора. Като се има предвид потенциалът за заетост, който предлага секторът, насърчаването на туризма, що се отнася до МСП, трябва да се превърне в движеща сила за многогодишната рамка за периода след 2021 г.;
9. подчертава, че достъпността е от основно значение, за да се гарантира гладкото протичане на всяка туристическа дейност, особено за по-възрастните хора, тъй като достъпът до туристически дестинации и обекти (хотели, балнеоложки центрове и др.) посредством устойчив и удобен транспорт на достъпни цени, съобразен с нуждите на различните възрастови групи на туристите, е принципна предпоставка за предприемането на пътуване от тяхна страна. Поради това би било препоръчително да се насърчат доставчиците на транспорт, като напр. авиокомпаниите, компаниите за воден пътнически транспорт, предприятията за автобусни превози, железопътните оператори и операторите на круизни линии, да установят сътрудничество помежду си, за да се гарантира интермодалност между различните видове транспорт, така че възрастните хора да могат лесно и удобно да достигат до своите туристически дестинации, включително отдалечените региони;
10. подкрепя във връзка с това предложението на интергрупата на Европейския парламент за развиване на европейския туризъм 2018 г. да бъде обявена за „Европейска година на туризма“. В този контекст трябва да се обърне допълнително внимание на съоръженията, предназначени за възрастните хора, и на насърчаването на туризма извън пиковия сезон;
11. изтъква голямото значение на туристическия сектор поради приходите и свързаната с тях заетост за много европейски региони, а за някои от тях той дори е безусловно необходим за развиването и запазването на конкурентното им предимство. Туризмът притежава значителен потенциал за растеж и пряко и непряко е обвързан с редица икономически, социални и културни сектори. Туризмът често е движеща сила за интегрирано, стратегическо и устойчиво развитие и повишаване на конкурентоспособността на регионите. Местните и регионалните власти имат ключова роля в тази връзка. От първостепенно значение е да се използват оптимално техните знания и опит посредством насърчаване на местното и регионалното сътрудничество на европейско равнище;
12. припомня отново, че възрастните хора имат важен принос за европейския туристически сектор и представляват огромен пазарен потенциал. Освен това европейците на възраст над 65 години вече притежават покупателна способност в размер над 3 000 млрд. евро, а броят на хората с възрастово обусловени увреждания се очаква да нарасне от 68 милиона през 2005 г. на 84 милиона през 2020 г. Понастоящем над 128 милиона граждани на Европейския съюз са на възраст между 55 и 80 години, което представлява 25 % от цялото население. При все това 41 % от европейските граждани в 28-те държави членки никога не са пътували в чужбина, а 7 от 10 възрастни хора предприемат пътувания изключително в рамките на своята страна;
13. заключава, че демографското развитие оказва значително въздействие върху търсенето на туристически услуги, а оттам и върху пазара на труда. Туризмът като отрасъл е доказал, че притежава доста по-голяма от очакваната устойчивост на външни сътресения и кризи. В сегашната икономическа ситуация разходите за развлечения и туризъм остават значителни. Туризмът е трудоемък, има важен принос за заетостта и социалното развитие и заслужава да му се отдели повече внимание в следващата многогодишна рамка;
14. посочва, че секторът на туризма е изправен пред многобройни предизвикателства, като: а) демографските промени, б) цифровите технологии, и в) диверсифицирането на предлагането на туристически услуги. Световната конкуренция доведе до изоставяне на традиционните маркетингови стратегии в полза на стратегии, които по по-гъвкав начин правят предоставянето на услуги по-достъпно за туристите;
15. изразява увереността си, че за развиването на съобразен с нуждите на възрастните хора туризъм от основно значение са високото качество, устойчивостта, непрекъснатите иновации и добре обученият персонал;

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52010DC0352>.

16. затова предлага в регионалните оперативни програми да се определят националното и регионалното значение на демографското предизвикателство. Тези програми имат, наред с другото, отношение към конкурентоспособността на малките и средните предприятия (МСП), заетостта и пазара на труда и социалната интеграция. Това е от значение за борбата срещу сезонната безработица и за ефекта на поста за създаването на работни места в сектора на туризма;
17. отбелязва, че с цел удължаване на туристическия сезон на местно и регионално равнище вземащите решения в тази област на политика следва, освен към определени възрастови групи, да се насочат и към специфични групи, мотивирани от общи интереси, напр. културно наследство, история, образование, религия, спорт и отдих;
18. отбелязва, че здравният туризъм представлява нарастващ елемент в сектора на европейския туризъм и двете му измерения (медицински грижи и туризъм, свързан с поддържането на добро здравословно състояние) следва да бъдат подкрепени. Това е от съществено значение, по-специално за насърчаването на конкурентоспособността и превръщането на европейските дестинации в здравни дестинации от най-висока класа, предлагащи оферти с висока добавена стойност. Здравният туризъм се превръща в пазарния сегмент с най-голям растеж в туристическата индустрия, особено сред по-възрастните хора, за които търсенето на здравно обслужване е един от основните мотиви за пътуване;
19. изразява убедеността си, че усъвършенстването на цифровите технологии с цел постигане на ускорен достъп до ИКТ служи на редица цели, сред които и туризмът, „съобразен с нуждите на възрастните хора“, и може да бъде отнесено към важните приоритети на ЕС. Улесняването на достъпа до технологичната инфраструктура ще допринесе в голяма степен за развиването на наличната покупателна способност в по-горния възрастов диапазон, като се има предвид, че понастоящем голяма част от покупателната сила е в ръцете на хората на възраст над 50 години (потенциалът на „сребърната икономика“);
20. отбелязва значението на гастрономическия туризъм за създаването на устойчиви работни места, регионален растеж и сближаване, тъй като над една трета от разходите на туристите са за храна;
21. препоръчва в оперативните програми местните и регионалните власти да отделят внимание на следните мерки: поемането на роля на участник, стимулирането на публично-частни партньорства, изграждането на мрежи и насърчаването и развиването на туризъм, съобразен с нуждите на възрастните хора. Комуникационните дейности за информиране във връзка с търговския потенциал на туризма, съобразен с нуждите на възрастните хора, също трябва да фигурират сред основните приоритети на регионалните и местните власти;
22. отбелязва, че пазарът за туризъм, ориентиран към възрастните хора, не е хомогенен. Възрастните хора представляват хетерогенна група от лица с различни нужди, мотивация и очаквания. При възрастните хора съществува риск от социална изолация. Туризмът им предлага възможности за нови социални контакти. Проучванията сочат, че възрастните хора, които участват в туристически дейности, не само се радват на по-добро здраве и поради това са по-малко зависими от услугите по предоставяне на грижи, но също така активно избират своите дестинации с цел да се възползват от качествени здравни и социални услуги;
23. препоръчва да се запази връзката с европейското партньорство за иновации „Остаряване в добро здраве“ с оглед насърчаването на мобилността, безопасността, достъпността на обществените пространства, здравните и социалните грижи;
24. припомня на институциите на ЕС и на държавите членки, че местните и регионалните власти играят важна роля за координирането на секторни политики, като транспорта, предоставянето на грижи, устройството на територията и развитието на селските райони. Тези сектори на свой ред оказват пряко и косвено въздействие върху местния туристически сектор, за който са характерни малките и средните семейни предприятия;
25. изразява съгласие с идеята, че местните власти следва да използват предлаганите от туризма възможности за развитието на „интелигентни“ градове, да надграждат върху индивидуалните умения на малките и средните предприятия (МСП) и да ги подкрепят. Във връзка с това би трябвало да се помисли за изграждането на капацитет за информирането им относно възможностите за финансиране, координирането на партньорства при изпълнението на европейски проекти, например туининг програми, и създаването на съвместни предприятия въз основа на добри местни и регионални практики за по-лесен достъп до информация, транспортна инфраструктура и продукти, адаптирани към нуждите на различните възрастови групи;
26. приканва вземащите решения в тази област на политика да създадат необходимите условия, за да може туристическият сектор:

— да разработва финансово достъпни и по-разнообразни туристически оферти,

- да събира примери за успешни практики на организации на възрастни хора и да ги разпространява, напр. посредством създаването на програми за обмен за възрастни хора,
- да разработва финансово достъпни туристически продукти за възрастните хора,
- да подкрепя малките и средните предприятия в сектора на туризма при обединяването и маркетинга на туристически оферти за своя регион,
- да улеснява трансграничните пътувания за възрастни граждани,
- да спазва принципа на субсидиарност в съответствие с член 195 от ДФЕС, според който ролята на ЕС е само да допълва действията на държавите членки в областта на туризма.

27. посочва, че системите за резервации, социалните медии и електронните пазари са само няколко примера за преобладаващите туристически приложения в интернет. Местните власти могат да изберат също да използват съвременни комуникационни технологии, включително търсачки, които предлагат на ползвателите прозрачност, така че възрастните хора да знаят какво качество срещу каква цена могат да очакват. Не всички възрастни хора са запознати със системите за резервации онлайн и сайтовете за оценки на предлаганите услуги. Поради цифровото разделение възрастните хора понякога разчитат повече на традиционните методи за резервация и личния контакт, включително с туристическите агенции. За да се даде на по-възрастните поколения възможност да използват цифровите технологии, местните и регионалните власти могат например да им предлагат съответни курсове за обучение;

28. застъпва мнението, че контактите могат да помогнат на възрастните хора да запазят здравето, независимостта и активността си на работното място или в общността. Това може да се постигне чрез насърчаване на социалните мрежи и включване на заинтересованите страни (например изследователските центрове и институти, частните ИТ-дружества, гражданското общество, местните общности и др.) в проектирането и разработването на технологични интерфейси и универсална концепция за общности, съобразяващи се с нуждите на възрастните хора;

29. отчита факта, че въздействието на цифрово опосредстваните взаимодействия между заинтересованите страни претърпя значително развитие и подчертава значението на разработването на европейска база данни. За максимално оползотворяване на съществуващите инструменти Обсерваторията на виртуалния туризъм би могла да поддържа база данни за туризма за възрастни хора, като обаче се определи кой да разработва модела и кой да събира данните по отношение на показателите;

30. посочва, че огромните разходи за здравеопазване засилиха вниманието към остаряването и към създаването на **междусекторни партньорства**. Така например електронното здравеопазване може да окаже особено благотворно въздействие върху развитието на туризма за възрастни хора. По-възрастните хора често посочват здравословното си състояние като втората най-важна причина да не предприемат пътуване. Осигуряването на (електронен) достъп до качествени здравни грижи за възрастните хора извън местоживеенето им би могло да намали или успокои страховете им. Пътуванията до дестинации с по-добър климат и новите преживявания могат същевременно да нарушат рутината на ежедневието и да се отразят благотворно на здравето;

31. подчертава значението на Директивата относно трансграничното здравно обслужване и призовава регионалните и националните власти да подобрят достъпа до информация за здравни услуги за по-възрастните граждани в чужбина, като по този начин им дадат възможност да правят информиран избор относно процедури за лечение и грижи и да пътуват в рамките на ЕС без притеснения от здравно естество;

32. препоръчва да се подобри мобилността, да се стартират инициативи, свързани с безопасността, и да се повиши достъпността на обществените места за всички възрасти. Много важно е да се изградят солидни връзки между туризма за възрастни хора, от една страна, и Европейското партньорство за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве, от друга;

33. подкрепя идеята за създаването на Европейски конвент на кметовете във връзка с демографските промени и се застъпва за това туризмът да получи признание като важна област на политика с потенциал да стимулира иновациите, да допринесе за здравословния и активен начин на живот и да насърчава солидарността между поколенията.

Брюксел, 10 февруари 2016 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите

Markku MARKKULA